LUIS CAMNITZER. EL DICCIONARI DEL PODER, LA RESURRECCIÓ DE SIMÓN RODRÍGUEZ

04.11.26-17.01.27

La actualización de Simón Rodríguez, 2025
Impressió digital sobre Forex, impressió digital sobre paper
Cortesía del artista

1. Original: «Tractar de les coses és la primera tasca de l'educació. Tractar dels que les posseeixen, és la segona».

• Actualitzat: «Comprendre i utilitzar les tecnologies digitals és la primera part de l'educació, i qüestionar qui les controla i amb quin propòsit és la segona».

2. Original: «Si no inventam, erram».

• Actualitzat: «Si no innovam amb un propòsit social, perpetuam la desigualtat».

3. Original: «L'home no és ignorant perquè és pobre, sinó al contrari».

• Actualitzat: «L'ésser humà no és ignorant per manca de recursos, sinó pel disseny de sistemes que concentren el coneixement i el poder de la intel·ligència artificial en poques mans».

4. Original: «Ningú no fa bé allò que no sap; per consegüent, mai no es farà República amb gent ignorant, sigui quin sigui el pla que s'adopti».

• Actualitzat: «Ningú no participa efectivament en allò que no comprèn; per consegüent, mai no s'aconseguirà una democràcia funcional amb una ciutadania desinformada o manipulada per algoritmes, sigui quin sigui el sistema polític que s'implementi».

5. Original: «Ensenyau, i tendreu qui sàpiga; educau, i tendreu qui faci».

• Actualitzat: «Proporcionau accés a la informació, i tendreu persones amb coneixements; fomentau el pensament crític, i tendreu persones que innovin i transformin».

6. Original: «No hi ha cap ovella que cerqui el pastor, ni cap al·lot que cerqui el mestre».

• Actualitzat: «No hi ha cap algoritme que cerqui ètica per si mateix, ni cap usuari que cerqui alfabetització digital sense guia».

7. Original: «Ensenyar és fer comprendre, és emprar l'enteniment, no fer treballar la memòria».

• Actualitzat: «Educar és desenvolupar el pensament crític, és cultivar la intel·ligència adaptativa, no simplement entrenar models de llenguatge».

8. Original: «Per a l'home corrent, tot allò que no es posa en pràctica és una paradoxa».

• Actualitzat: «Per al ciutadà comú, tot allò que no apareix a la pantalla és una paradoxa. I per a l'algorítmic, tot allò que no és una dada és una utopia».

9. Original: «Prohibir llibres nous és prohibir la importació de coneixements; condemnar llibres coneguts és desmembrar el depòsit».

• Actualitzat: «Prohibir allò nou i mutilar allò conegut: aquesta és la doble censura del segle XXI. I qui l'accepta, accepta pensar sempre amb idees manllevades».

10. Original: «Educar és crear voluntats».

• Actualitzat: «Educar és crear la voluntat de cercar allò que la IA no troba, de pensar allò que no figura en les seves dades, de desitjar allò que cap prompt no pot demanar per tu».

11. Original: «La monarquia és el govern natural de la ignorància».

• Actualitzat: «Avui la monarquia no té corona: té codi. Alfabetitzar-se en intel·ligència artificial no és una habilitat tècnica: és una condició per deixar de ser súbdits».

12. Original: «A qui no sap, qualsevol l'engana. A qui no té, qualsevol el compra».

• Actualitzat: «A qui no comprèn la tecnologia, qualsevol algoritme el manipula. A qui no té accés a les dades, qualsevol corporació l'explota».

13. Original: «Per gaudir dels beneficis de la llibertat, la impremta no ha de tenir altres límits que els que li imposa el respecte a la societat».

• Actualitzat: «Per beneficiar-se de la llibertat d'expressió digital, les plataformes en línia no haurien de tenir més restriccions que les imposades pel respecte a la integritat social i a la veracitat de la informació».

14. Original: «Correspon als mestres donar a conèixer als nins el valor del treball, perquè aprenguin a apreciar el valor de les coses».

• Actualitzat: «Correspon als educadors mostrar als estudiants el valor de la creació i la innovació, perquè aprenguin a apreciar l'impacte de la tecnologia en la societat».

15. Original: «Ensenyau els nins a ser preguntaires, perquè, demanant el perquè d'allò que se'ls mani fer, s'acostumin a obeir la raó, no l'autoritat com fan els limitats, ni els costums com fan els estúpids».

• Actualitzat: «Ensenyau els estudiants a qüestionar els algoritmes, perquè, exigint transparència en les decisions automatitzades, s'acostumin a seguir l'evidència, no les tendències virals com fan els manipulables, ni els biaixos de les bimbolles de filtre com fan els desinformats».

16. Original: «Instruir no és educar, ni la instrucció pot ser un equivalent de l'educació, encara que instruint s'eduqui».

• Actualitzat: «Proporcionar informació no és formar, ni l'accés a les dades pot equivaler a una educació integral, encara que facilitar el coneixement pugui contribuir al desenvolupament personal».

17. Original: «El mestre de nins ha de ser savi, il·lustrat, filòsof i comunicatiu, perquè el seu ofici és formar homes per a la societat».

• Actualitzat: «L'educador ha de ser versàtil, estar al dia, actuar èticament i ser facilitador, perquè la seva missió és formar ciutadans crítics per a un món digital i globalment interconnectat».

Diccionario del poder, 2025
Vinil de tall, llapis
Cortesia de l'artista

• Temps:
«Eina de dominació que els poderosos roben als pobres. El fuet que marca les hores de treball a les mines i a les hisendes. Temps lliure per pensar, crear i governar: aquest és el veritable calendari republicà».

• Progrés:
«Quan els vaixells exporten llibres en lloc d'esclaus, i les fàbriques produeixen ciutadans alhora que mercaderies. Farsa orquestrada pels nous virreis que canviaren corones per corbates. Les xifres que creixen als bancs mentre els pobles es consumeixen en tallers infectes».
• Art:
«Llenguatge del poble que els salons convertiren en ornament dels potentats. L'art autèntic és el que grava llibertat als murs de l'escola pública, el que fon els grillons per fer tipus

d'impremta. Verb que conjuguen les mans lliures quan deixen de produir per als altres i creen per a si mateixes».

- Normalitat:

«Ritme dels grillons que ja ni sonen. La veritable bogeria és creure que aquest ordre injust pot ser etern. Màscara de la tirania que converteix les injustícies en costums. El teatre on el terratinent exhibeix el seu latifundi com a 'dret ancestral' i el jornaler la seva fam com una 'fatalitat'».

- Consum:

«Miratge colonial que converteix les necessitats en cadenes daurades. La màquina que perpetua l'intercanvi desigual: l'indi consumeix engrunes mentre el patró exporta la seva collita. Un sistema en què el poble treballa per comprar allò que ell mateix produeix a preus d'or».

- Treball:

«Acte revolucionari que els opressors han convertit en càstig. El dret a transformar la terra i a rebre'n el fruit íntegrament».

- Economia:

«Organització social del treball i dels béns que ha d'assegurar la independència material del poble. La distribució justa de la terra, del pa i de la suor. La veritable economia ha de ser republicana: tothom produeix, tothom posseeix, tothom prospera».

- Llibertat:

«Condició impossible en què uns pocs acumulen terres i sabers mentre la majoria arrossega cadenes. El poder concret de decidir sobre el pa, el treball i la paraula».

- Justícia:

«Principi revolucionari que destrueix els privilegis heretats de la Colònia i estableix l'equitat com a llei primera. El repartiment efectiu de drets, terres i oportunitats».

- Democràcia:

«Un sistema en què el darrer tengui els mateixos drets que el primer, no sobre el paper, sinó en la vida».

- Informació:

«Llavor de poder que els amos guarden en arques com si fos or. El dret del poble a saber qui li roba, qui menteix i qui trafica amb la seva fam».

- Fronteres:

«Cicatrius artificials que els imperis obren sobre pobles germans. Testaments de guerres en què els poderosos reparteixen com a botí allò que mai no va ser seu. Mentre el terratinent travessa fronteres amb les seves mercaderies, el jornaler és apallissat per cercar pa a l'altra banda».

- Patriotisme:

«Foc revolucionari que crema les mentides colonials. Jurament del jornaler per la terra que li robaren. El patriotisme autèntic és construir escoles on abans hi havia esclaus, i repartir les hisendes que proclamaren 'patrimoni nacional' mentre les treballaven mans encadenades».

- Cultura:

«Eina d'alliberament que els opressors han convertit en ornament de saló. El matxet esmolat amb què el poble escriu la seva pròpia memòria. La cultura veritable és la que sembra blat de les Índies i versos en una mateixa terra, la que forja ferradures i himnes en un mateix taller».

- Història:

«Memòria viva dels pobles que els poderosos volen convertir en pols d'arxiu. Qui controla el relat del passat, imposa el silenci del present».

- Idioma:

«El primer territori que s'ha de descolonitzar. On la paraula 'llibertat' es pronuncia igual en totes les llengües, però els opressors en temen l'eco. Camp de batalla on els conqueridors continuen guanyant guerres sense disparar. On a l'indi li prohibeixen parlar la seva llengua, però al patró li aplaudeixen l'accent estranger. Certificat de propietat sobre les ànimes».

- Educació:

«Instrucció pública, massiva i alliberadora que trenca les cadenes de la ignorància i distribueix el poder del saber entre el poble. Formació de ciutadans crítics, capaços de governar-se per si mateixos i de transformar la societat».